

**ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО ПРАВА**

**ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ
НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ**

**Збірник тез
IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

28 листопада 2018 року

**Ірпінь
2018**

УДК 336.1(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)261я431
Ф59

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Університету ДФС України
(протокол № 13 від 20 грудня 2018 року)*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Голова:

Пашко П. В. – ректор Університету державної фіскальної служби України, д.е.н., професор, заслужений діяч науки і техніки України

Заступники голови:

Топчій В. В. – директор Навчально-наукового інституту права Університету державної фіскальної служби України, д.ю.н., професор, заслужений юрист України;

Мацелик Т. О. – завідувач кафедри фінансового права, д.ю.н., доцент;

Члени організаційного комітету:

Аністратенко Ю.І. – д.ю.н., доцент, професор кафедри фінансового права;

Білоус В. Т. – д.ю.н., професор, професор кафедри фінансового права;

Гарбінська-Руденко А. В. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри фінансового права;

Касьяненко Л. М. – д.ю.н., професор, професор кафедри фінансового права;

Ковтун В. М. – к.ю.н., доцент кафедри фінансового права;

Сластьоненко О. О. – к.ю.н., доцент, с.н.с., доцент кафедри фінансового права;

Чайка В. В. – д.ю.н., доцент, професор кафедри фінансового права;

Фінансова безпека України на сучасному етапі:

Ф59 матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Ірпінь, 28 листопада 2018 року. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2018. – 444 с.

Тези подаються в авторській редакції.

*Організатори конференції не несуть відповідальності
за зміст поданих матеріалів.*

УДК 336.1(477)(063)
ББК 65.9(4Укр)261я431

© Університет ДФС України, 2018

Касьяненко Любов Михайлівна <i>ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ ЯК БАЗОВА ФІНАНСОВО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ</i>	177
Кіраль Ганна Юріївна <i>СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ</i>	182
Ковтун Валентина Миколаївна <i>ФІНАНСОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ</i>	186
Кондраненкова Ірина Костянтинівна, Полякова Анастасія Вікторівна <i>НЕОБХІДНІСТЬ ТА НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ ЯК ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ</i>	190
Кулаківська Т.І., Береженна О.Ю. <i>СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ</i>	194
Кухаревич Анна Володимирівна, Невмержицька Анастасія Сергіївна <i>ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЯК ЕЛЕМЕНТА ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ</i>	199
Куценко Анастасія Олександрівна, Гриневич Анна Василівна <i>ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ</i>	204
Лакіс Аліна Вікторівна <i>ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВ ЄВРОПИ У СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ</i>	209
Лізніченко Євгенія Михайлівна <i>ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ</i>	213

Лозюк Олександр Сергійович

*УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ФОНД ЯК СУБ'ЄКТ ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНИХ КОШТІВ.....*219

Лопушанська К.С., Чунарьова Я.Є.

*ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ СФЕРИ ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНІ.....*224

Матейчик Вікторія Олександрівна, Слободянюк Вікторія Павлівна

*НЕОБХІДНІСТЬ УТВОРЕННЯ СЛУЖБИ ФІНАНСОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ.....*229

Матейчик Вікторія Олександрівна, Шадура Альона Сергіївна

*РИЗИКИ І ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ СФЕРІ.....*235

Мацелик Тетяна Олександрівна

*ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ ПІДХІД У СФЕРІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....*240

Мельник Олена Петрівна

*ФІСКАЛЬНІ РИЗИКИ: ПОНЯТТЯ, СУБ'ЄКТИ УПРАВЛІННЯ.....*243

Мирончук Катерина Володимирівна

*ПОДАТКОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ: ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ.....*247

Могилко Назар Олександрович, Черниш Богдан Петрович

*ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ.....*252

Мороз Діана Адамівна

*МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....*258

проблеми сьогодення та перспективи розвитку : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції. – Ірпінь : Національний університет ДПС України, 2008. – 588 с.

Касьяненко Любов Михайлівна,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри фінансового права
Університету державної фіскальної служби України

„ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВИ” ЯК БАЗОВА ФІНАНСОВО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ

Враховуючи діалектичний процес розвитку будь-яких наукових категорій, фінансова діяльність трактувалася по-різному, залежно від особливостей того чи іншого періоду. Фінансова діяльність є порівняно новою категорією, яка не зустрічається ні в роботах із фінансового права царської Росії, ні в зарубіжних виданнях, ні в перших радянських підручниках з фінансового права (1940, 1946 р.). Але у роботах дореволюційних учених М. М. Алексеєнка, С. І. Іловайського, В. О. Лебедєва, Д. Д. Львова, І. І. Янжула, І. Х. Озерова, які займалися вивченням фінансів, йшлося про „финансовое (государственное) хозяйство”. Проаналізувавши праці цих учених, тлумачення поняття фінансового (державного) господарства, запропоновані ними, багато учених сьогодні сприймають їх як тотожні визначенню фінансової діяльності держави. Необхідно також зазначити, що у свій час І. І. Янжол [1, с. 13] відносив до сфери фінансового права тільки державні доходи, тобто те, що нині називається процесом формування державних грошових фондів. І. І. Патлаєвський [2, с. 24–78] додав ще і витрати, але тільки ті, що здійснювалися по лінії „державний бюджет – міністерство, одержувач

бюджетних асигнувань”. Деякі дані про фінанси ми знаходимо у Фоми Аквінського (XIII століття). „Повільний розвиток фінансового господарства, – писав І. Х. Озеров, – також не сприяв розвитку фінансової науки, і розвиток останньої навряд чи можна визначити раніше, ніж XV століттям”. „З розвитком науки три народи, – говорив Лоренц Штейн, – розділили між собою наукові розробки з фінансового права: Німеччина працювала над податками, Франція – над державним балансом і джерелами податку, а в Англії розроблялося питання про закономірності фінансового ладу” [3, с. 70].

Уперше поняття „фінансова діяльність радянської держави” фігурує в навчальному посібнику М. А. Гурвича «Советское финансовое право» 1954 року. На думку М. А. Гурвича категорія „фінансова діяльність держави ” охоплює два види дій: мобілізація грошових ресурсів і їх розподіл. Подібну думку мали С. С. Алексєєв, В. І. Лісовський, В. К. Райхер. Пізніше Ю. А. Ровинський у своїй праці «Основные вопросы теории советского финансового права» (1960 р.) запропонував категорію „фінансова діяльність держави” охоплювати трьома видами дій: мобілізація грошових ресурсів, їх розподіл і використання. На його думку, дана категорія, яка у країнах з ринковою економікою розмежувала державні фінанси від приватних і означала управління першими, у радянській науці фінансового права увібрала у себе тоталітарне керівництво усіма фінансами з боку держави. На нашу думку, ця категорія виражала економічну діяльність, яка реально існувала у той період. Фінансова діяльність спонукає до створення правових можливостей функціонування фінансової системи і виникнення багатьох організаційних, інформаційних, матеріальних, і процесуальних правовідносин, що забезпечують формування, розподіл, перерозподіл грошових фондів.

У підручнику за редакцією В. В. Безчеревних, С. Д. Ципкіна „Советское финансовое право” (1983 р.), зустрічаємо визначення фінансової діяльності Радянської держави як процесу планового збору, розподілу і використання

грошових коштів, за допомогою яких забезпечується практичне здійснення завдань і функцій Радянської держави. Автори, аналізуючи склад фінансової системи держави, чітко розмежовував мобілізацію, розподіл (перерозподіл) і використання фондів коштів і вважав, що держава, здійснюючи фінансову діяльність: а) створює фонди коштів за рахунок доходів від господарювання шляхом встановлення обов'язкових платежів для юридичних і фізичних осіб, „податкових і неподаткових платежів”; б) розподіляє фонди коштів за передбаченими цілями (наприклад, між секторами виробництва); в) використовує їх, тим самим задовольняючи потреби держави й суспільства.

Велику увагу дослідженню цього питання було приділено у роботах українських учених Воронової Л. К., Кучерявенка М. П., Латковської Т. А., Лукашева О. А., Орлюк О. П., Пацурківського П. С., Пришви Н. Ю., Савченко Л. А., Чернадчука В. Д., Якимчук Н. Я. та ін. Більшість авторів визначають фінансову діяльність держави як здійснення нею функцій щодо планомірного утворення, розподілу і використання грошових фондів (фінансових ресурсів) з метою реалізації завдань соціально-економічного розвитку, забезпечення виконання функцій держави та органів місцевого самоврядування.

На думку ж Д. В. Вінницького [4, с. 70–72], поняття „фінансова діяльність” не може розглядатися як базова фінансово-правова категорія. На його думку, з юридичного погляду, воно має значення тільки настільки, наскільки воно визначається правом дій указаних суб'єктів, здійснення яких забезпечується юридичними правами і обов'язками тих осіб, чиї інтереси вона може забезпечити. Тому поняття фінансової діяльності держави завжди виступає як підпорядковане категорії фінансових правовідносин, характеризуючи зміст дій одного із його учасників. Таким чином, категорія фінансової діяльності набуває наукової цінності для правової науки тільки щодо дослідження реальної поведінки учасників правовідносин з їх правами і обов'язками.

На нашу думку, подібне твердження є помилковим щодо змісту фінансової діяльності і тієї ролі, яку виконує держава у процесі її здійснення. Здійснюючи фінансову діяльність, держава виступає одночасно як політично владний суб'єкт, уповноважений регулювати певні суспільні відносини (у даному випадку, відносини щодо збору, розподілу і використання грошових фондів коштів) і як безпосередній суб'єкт цих відносин, у яких, видаючи правові норми, наділяє себе певними правами й обов'язками. Прийняття державою фінансово-правових актів, що регулюють економічні фінансові відносини, у фінансово-правовій науці розглядається як одна із форм фінансової діяльності держави.

Неодноразово зазначали науковці, що фінансова діяльність держави вичерпана сферою відносин, суб'єктом яких виступає держава у цілому і які пов'язані із бюджетом. Але у даному випадку фінансова діяльність держави зводиться до її тільки бюджетної діяльності і при цьому виключається діяльність державних підприємств (децентралізовані фонди грошових коштів). Деякі вчені, визначаючи фінансову діяльність держави, підкреслюють необхідність диференціювати фонди грошових коштів на централізовані і децентралізовані. Підтримуємо думку А. І. Худякова [5, с. 34] про те, що зводити фінансову діяльність тільки до бюджету є помилкою, як з погляду її обсягу так і з огляду права державної властивості.

Л. К. Воронова зазначала [6, с. 21], що фінансова діяльність держави – це заснований на нормах права планомірний процес управління централізованими і децентралізованими фондами коштів, необхідними для здійснення завдань і функцій, поставлених Конституцією України перед державою, органами місцевого самоврядування та іншими публічними утвореннями, дозволеними державою. Нині багато науковці акцентують увагу на процесуальній формі, визначаючи її як процес планомірного формування, розподілу і використання державою і муніципальними утвореннями фінансових ресурсів через свої грошові фонди для виконання

поставлених перед ними завдань ; різними засобами (правовими засобами, нормами бухгалтерського обліку, операційно-технічними засобами тощо) з метою покриття витрат, зумовлених соціальним замовленням; різними методами, зокрема, стимулювання, обмеження і санкцій.

Вважаємо, що усі використані дефініції фінансової діяльності держави мають суттєвий недолік – відсутність законодавчого визначення фінансової діяльності держави. У зв'язку з цим пропонуємо прийняти Закон України „Про публічні фінанси”, у якому буде чітко визначено, що таке фінансова діяльність держави та органів місцевого самоврядування, загальні принципи регулювання публічних фінансів, принципи та порядок виконання закону про державний бюджет, порядок випуску цінних паперів і залучення кредитів, правове регулювання позикових потреб державного бюджету та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Янжул И. И. Основные начала финансовой науки : учение о государственных доходах / И. И. Янжул // Золотые страницы финансового права России. – Т. 3 / [под ред. А.Н. Козырина]. – М. : Статут, 2002. – 553 с.

2. Патлаевский И. И. Курс финансового права / Патлаевский И. И. Одесса, 1885. – 394 с.

3. Озеров И. Х. Основы финансовой науки. – Выпуск II. Ученія объ обыкновенных доходахъ. – М. : Типографія Г. И. Простакова, 1905. – 504 с.

4. Винницкий Д. В. Российское налоговое право : проблемы теории и практики / Винницкий В. Д. – СПб. : Издательство „Юридический центр Пресс”, 2003. – 397 с.

5. Худяков А. И. Основы теории финансового права / Худяков А. И. – Алмата : Каржы-каражат, 1995. – 224 с.

6. Воронова Л. К. Фінансове право України : підручник / Воронова Л. К. – К. : Прецедент, Моя книга, 2006. – 448 с.